

TOPONIMIKA VA GIDRONIMIK TADQIQOTLARNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI

Shoyimova Komila O'rol qizi
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Annotatsiya: Maqolada toponimika va gidronimik tadqiqotlarning nazariy asoslari, terminologik chegaralari hamda geografik nomlarni o'rganishda qo'llanadigan metodologik yondashuvlar tahlil qilinadi. Toponim va gidronimlarning o'zaro munosabati, atoqli ot sifatidagi xususiyatlari, nomlanish motivatsiyasi, tarixiy qatlamlari va lingvomadaniy mazmuni yoritiladi. Tarixiy-etimologik, struktur-semantik, chog'ishtirma, sotsioonomastik hamda areal tahlil usullarining imkoniyatlari va cheklovlari muhokama qilinadi. Tadqiqot nazariy manbalarni tahlil qilish va metodologik sintezga asoslanadi; misollar usullarning qo'llanishini tushuntirish uchun keltiriladi. Geografik nomlarni tadqiq etishda nomning zamonaviy shakli, tarixiy qaydi, referenti va nomlanish motivatsiyasini alohida tekshirish zarurligi asoslanadi. Natijada o'zbek, ingliz va fransuz tillaridagi gidronimlarni o'rganishga tatbiq etilishi mumkin bo'lgan ko'p bosqichli tahlil modeli taklif qilinadi.

Kalit so'zlar: toponimika, gidronimika, onomastika, geografik nom, nomlanish motivatsiyasi, etimologiya, struktur-semantik tahlil, chog'ishtirma tadqiqot, lingvomadaniyat, sotsioonomastika

THEORETICAL-METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF TOPONYMIC AND HYDRONYMIC RESEARCH

Shoyimova Komila O'rol qizi
Termez University of Economics and Service

Abstract: The article examines the theoretical foundations of toponymic and hydronymic research, terminological distinctions, and methodological approaches to geographical names. It discusses the relationship between toponyms and hydronyms, their properties as proper names, naming motivations, historical layers, and cultural meanings. The possibilities and limitations of historical-etymological, structural-semantic, comparative, socio-onomastic, and areal methods are considered. The study draws on theoretical literature and methodological synthesis; examples illustrate analytical procedures. It argues that a name's present-day form, historical attestation, referent, and naming motivation should be investigated separately. A multistage analytical model is proposed for studying hydronyms in Uzbek, English, and French.

Keywords: toponymy, hydronymy, onomastics, geographical name, naming motivation, etymology, structural-semantic analysis, comparative research, linguistic culture, socio-onomastics

Kirish

Geografik nomlar insonning tabiiy va ijtimoiy makonni idrok etishi, tasniflashi hamda til vositasida belgilashining mahsulidir. Ular muayyan obyektni boshqa obyektlardan ajratish bilan birga, nomlash jarayonida muhim hisoblangan belgilar, tarixiy munosabatlar va madaniy tasavvurlarni ham ifodalashi mumkin. Shu sababli toponimlarni o'rganish tilshunoslik, tarix, geografiya va madaniyatshunoslik kesishgan nuqtada amalga oshiriladi.

Toponimik tizim tarkibida suv obyektlari nomlari alohida tadqiqot ahamiyatiga ega. Daryo, soy, ko'l, buloq, dengiz va boshqa suv obyektlari aholi yashash hududlari, xo'jalik faoliyati hamda kommunikatsiya yo'llari bilan bog'liq bo'lgani uchun ularning nomlarini tadqiq etishda tabiiy muhit va ijtimoiy tarix munosabatini hisobga olish zarur. Biroq bu bog'liqlik gidronimning kelib chiqishi haqidagi har qanday taxminni avtomatik ravishda tasdiqlamaydi. Etimologik xulosa tarixiy yozuvlar, til qonuniyatlari va geografik ma'lumotlarning o'zaro muvofiqligiga tayanishi lozim.

Mavzuning dolzarbligi geografik nomlarni o'rganishda turli tahlil mezonlarining ba'zan aralashtirib yuborilishi bilan belgilanadi. Jumladan, nomning hozirgi tarkibiy qismlarini aniqlash uning dastlabki nomlanish sababini to'liq ochib bermaydi. Shuningdek, bir nomning turli yozilishlari, bir obyektning bir nechta nomi va turli obyektlarning bir xil nomlanishi alohida hodisalar sifatida tekshirilishi kerak.

Maqolaning maqsadi toponimika va gidronimik tadqiqotlarning nazariy tushunchalarini aniqlashtirish, asosiy tahlil usullarini tizimlashtirish hamda ko'p tilli gidronimik materialni o'rganish uchun izchil metodologik model ishlab chiqishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Toponimik tadqiqotlarda dastlab terminologik aniqlikni ta'minlash muhimdir. Xalqaro onomastika kengashi - ICOS terminlar ro'yxatida toponim yashash joylari va yashash joyi bo'lmagan makonlarning atoqli nomi sifatida izohlanadi. Gidronim esa suv obyektining nomini anglatadi. Ushbu ta'riflar gidronimlarni toponimik tizim tarkibida o'rganish uchun terminologik asos yaratadi [1]. Birlashgan Millatlar Tashkilotining geografik nomlarni standartlashtirishga oid terminologik lug'ati nomlar bilan ishlashda umumiy tushunchalardan foydalanish uchun muhim manbadir. UNGEGNning terminologik faoliyati geografik nomlarni qayd etish va xalqaro muloqotda qo'llashga doir tushunchalarni muvofiqlashtirishga xizmat qiladi [2].

Nomlanish motivatsiyasini tasniflash masalasi J. Tent va D. Blair tadqiqotlarida maxsus ko'rib chiqilgan. Ularning 2011-yildagi maqolasida Avstraliya geografik

nomlari uchun nomlanish motivlariga asoslangan tipologiya ishlab chiqilgan. D. Blair va J. Tentning 2021-yildagi tadqiqoti ushbu yoʻnalishni rivojlantirib, nomlash amaliyotini oʻrganishda funksional va tizimli tipologiyaning ahamiyatini taʼkidlaydi [3; 4].

Mazkur ishlarning metodologik ahamiyati geografik nomlarni faqat tashqi shakliga qarab guruhlash bilan cheklanmasdan, nomlash jarayonini ham tahlil qilishga imkon berishidadir. Shu bilan birga, muayyan hudud materialiga asoslangan tasnifni boshqa til va madaniyatga tatbiq etishda uning kategoriyalarini mahalliy material bilan tekshirish zarur.

Oʻzbek toponimik materialini oʻrganishda S. Qorayevning "Toponimika" qoʻllanmasi milliy ilmiy manbalardan biridir. Asar toponimikaning ilmiy-nazariy asoslari va Oʻzbekiston toponimiyasiga bagʻishlangan [5].

Ushbu maqolada xalqaro terminologik manbalar va nomlanish tipologiyasiga doir tadqiqotlar asosida metodologik sintez amalga oshiriladi. Taklif etiladigan model muallifning nazariy umumlashtirishi boʻlib, uning samaradorligi keyingi empirik tadqiqotlarda aniq korpus materiallari orqali tekshirilishi lozim.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot nazariy-metodologik xususiyatga ega. Unda terminologik tahlil, ilmiy manbalarni qiyoslash, tasniflash va metodologik modellashtirish usullaridan foydalanildi. Maqolada yangi dala materiallari yoki statistik korpus natijalari taqdim etilmaydi. Keltirilgan gidronimik misollar tahlil mezonlarini tushuntirish vazifasini bajaradi. Tahlil uch masala atrofida tashkil etildi: birinchidan, toponim va gidronimning onomastik maqomi; ikkinchidan, nomning shakli, mazmuni va tarixiy motivatsiyasi oʻrtasidagi munosabat; uchinchidan, turli tillardagi nomlarni qiyoslash uchun zarur boʻlgan umumiy mezonlar. Metodologik modelni ishlab chiqishda quyidagi tamoyillarga tayanildi:

1. Obyektni aniq identifikatsiyalash: nom qaysi geografik obyektga tegishli ekanini tekshirish.
2. Manbani qayd etish: har bir nom shaklining manbasi va sanasini koʻrsatish.
3. Sinxroniya va diaxroniyani ajratish: zamonaviy tuzilish bilan tarixiy kelib chiqishni farqlash.
4. Dalillarni oʻzaro tekshirish: lingvistik talqinni tarixiy va geografik maʼlumotlar bilan solishtirish.
5. Qiyoslash mezonlarini birxillashtirish: tillararo tahlilda bir xil obyekt turlari va kategoriyalardan foydalanish.

Natijalar va muhokama

Toponimika geografik nomlarni ilmiy jihatdan oʻrganadigan yoʻnalish boʻlsa, toponimiya muayyan hudud, til yoki davrga mansub geografik nomlar majmuasini anglatadi. Xuddi shunday, gidronimika suv obyektlari nomlarini oʻrganuvchi

yoʻnalish, gidronimiya esa tegishli nomlar majmuasi sifatida qoʻllanishi mumkin. Tadqiqot sohasi va nomlar majmuasini farqlash ICOS tavsiya etadigan terminologik yondashuvga mos keladi [1].

Mazkur maqolada toponim keng maʼnoda qoʻllanadi. Shunga koʻra, gidronim toponimning suv obyektiga tegishli turidir. Ularning munosabati umumiy va xususiy tushunchalar munosabatini tashkil etadi. Gidronimik tadqiqot umumiy toponimik tamoyillarga tayanadi, biroq suv obyektlarining tabiati va nomlarning tarqalish xususiyatlari bilan bogʻliq maxsus tahlilni ham talab qiladi. Suv obyektlarini tasniflashda tabiiy va sunʼiy obyektlarni, oqar va turgʻun suvlarni, doimiy va mavsumiy obyektlarni farqlash foydalidir. Bunday tasnif nomlar orasidagi tafovutni obyektlarning oʻziga xosligi bilan bogʻlab tekshirish imkonini beradi. Masalan, daryo nomlari bilan suv omborlari nomlarining yaratilish sharoiti bir xil deb qabul qilinmasligi kerak.

Geografik nomning asosiy vazifasi muayyan obyektни identifikatsiyalashdir. Biroq uning shakli tarkibida umumiy leksik birliklar, tarixiy morfemalar yoki boshqa atoqli nomlar saqlangan boʻlishi mumkin. Shuning uchun toponimni tahlil qilishda referensial vazifa bilan leksik motivatsiyani ajratish zarur.

Masalan, Oqsoy shakli sinxron tahlilda oq va soy qismlariga ajratilishi mumkin. Lekin bu ajratish nom aynan suvning oq rangi sababli yuzaga kelganini isbotlamaydi. Bunday talqin uchun obyektning tabiiy belgisi, nomning tarixiy shakllari yoki nomlashga oid ishonchli maʼlumot talab etiladi.

Geografik nomlarda ikki turdagi mazmunni farqlash maqsadga muvofiq: nom tarkibiy qismlarining hozirgi til egasi uchun anglashiladigan mazmuni va nomlash vaqtida asos boʻlgan tarixiy motiv. Ular oʻzaro mos kelishi mumkin, ammo bu muvofiqlik har bir holatda alohida tekshiriladi.

Mazkur farqlash semantik shaffoflik masalasini ham aniqlashtiradi. Nom tarkibining tushunarli boʻlishi uning tarixiy kelib chiqishi toʻliq aniqlanganini anglatmaydi. Aksincha, hozirgi tilda tushunarsiz nom tarixiy manbalar orqali ishonchli izohlanishi mumkin.

Tarixiy-etimologik yondashuv

Tarixiy-etimologik tahlil geografik nomning qadimgi shakllari, fonetik oʻzgarishlari, tarkibiy tuzilishi va ehtimoliy manba tilini oʻrganishga yoʻnaltiriladi. Bunda eng muhim metodologik talab - zamonaviy shakldan kelib chiqib tarixiy xulosani shoshilinch chiqarishdan saqlanishdir.

Etimologik tahlil dastlab yozma qaydlarni yigʻishdan boshlanishi kerak. Keyingi bosqichda qaydlarning sanasi, yozuv tizimi, nusxa koʻchirish xususiyatlari va obyektga tegishliligi tekshiriladi. Soʻngra shakllar orasidagi farqlar muntazam fonetik yoki morfologik oʻzgarishlar asosida tushuntiriladi.

Tarixiy manbada nomning uchrashi uning aynan o'sha davrda yaratilganini bildirmaydi. Eng qadimgi aniqlangan yozma qayd nomning mavjud bo'lganini ko'rsatuvchi dalildir; nomning paydo bo'lish sanasi esa qo'shimcha asoslashni talab etadi.

Gidronimlarning qadimiyligi yoki barqarorligi haqidagi fikrlar ham mutlaq qoida sifatida qo'llanmasligi lozim. Har bir nomning davomiyligi tarixiy material asosida tekshiriladi. Nomning saqlanishi, almashishi yoki yangi obyektga ko'chishi turlicha tarixiy sharoitlarda yuz berishi mumkin.

Struktur-semantik tahlil

Struktur tahlil gidronimning tarkibiy qismlari va ularning o'zaro munosabatini aniqlaydi. Semantik tahlil esa ushbu qismlarning mazmuni hamda nom bilan obyekt o'rtasidagi aloqani tekshiradi. Bu ikki yo'nalish bir-birini to'ldiradi, lekin bir xil savolga javob bermaydi.

Gidronim tarkibidagi geografik termin bilan individual nomlovchi qismni farqlash ayniqsa muhim. River Itchen birikmasida river obyekt turini bildiradi, Itchen esa uni individuallashtiradi. Fransuzcha la Seine shaklida artiklning grammatik vazifasi alohida ko'rib chiqiladi. Amudaryo shaklida esa daryo komponentining nom tarkibidagi o'rni o'zbek tilining leksik va imloviy xususiyatlari asosida tahlil qilinadi.

Ushbu misollar bir nomdagi har bir so'z yoki morfemani boshqa tildagi birlik bilan bevosita tenglashtirish yetarli emasligini ko'rsatadi. Tillararo qiyoslashda komponentning shakli bilan birga uning vazifasi ham hisobga olinishi kerak.

Nomlarni struktur jihatdan tasniflashda sodda, yasama, qo'shma va birikmali shakllarni ajratish mumkin. Biroq tasnif mezonlari oldindan izohlanishi lozim. Tarixan murakkab, hozirgi tilda esa qismlarga ajratilmaydigan nomni sinxron va diaxron tahlilda turlicha tavsiflash mumkin.

Nomlanish motivatsiyasi va tasnif mezonlari

Toponimik tadqiqotdagi muhim masalalardan biri nomning tuzilishi, obyekt turi va nomlanish motivatsiyasini alohida tasniflashdir. Masalan, "daryo nomi", "qo'shma nom" va "shaxs nomidan hosil bo'lgan nom" bir tasnifning teng darajali kategoriyalari emas. Birinchisi referentga, ikkinchisi tuzilishga, uchinchisi esa nomlanish manbasiga tegishlidir.

Shu sababli har bir nom bir nechta mustaqil mezon asosida tavsiflanishi kerak. Bitta gidronim obyekt turiga ko'ra daryo nomi, tuzilishiga ko'ra qo'shma shakl, motivatsiyasiga ko'ra tavsifiy nom bo'lishi mumkin.

Nomlanish motivatsiyasini tekshirishda tabiiy xususiyatlar, fazoviy munosabatlar, shaxs va jamoa nomlari, tarixiy voqealar yoki boshqa geografik nomlar bilan bog'liq ehtimollar ko'rib chiqiladi. Bular maqolada ishchi kategoriyalar sifatida taklif etilmoqda; aniq material asosida ular aniqlashtirilishi yoki kengaytirilishi mumkin.

Motivatsiyani aniqlash imkoni bo'lmagan holatlarni ham alohida qayd etish lozim. "Aniqlanmagan" kategoriyasi tadqiqotning kamchiligi sifatida yashirilmaligi kerak. U mavjud dalillarning chegarasini ko'rsatadi va taxminning ilmiy xulosa sifatida taqdim etilishiga yo'l qo'ymaydi.

Lingvomadaniy va sotsioonomastik yondashuv

Lingvomadaniy tahlil geografik nom bilan jamoaning tarixiy xotirasi, qadriyatlari va makon haqidagi tasavvurlari o'rtasidagi munosabatni tekshiradi. Bunda nomning lug'aviy ma'nosidan to'g'ridan-to'g'ri milliy dunyoqarash haqida xulosa chiqarish yetarli emas. Madaniy talqin folklor materiallari, tarixiy hujjatlar, mahalliy hikoyalar yoki nomning real qo'llanishi bilan asoslanishi kerak.

Masalan, buloq nomining muqaddaslik bilan bog'liqligi haqidagi fikrni tekshirish uchun mahalliy urf-odatlar va nomga oid rivoyatlar o'rganilishi mumkin. Biroq rivoyat nomning haqiqiy etimologiyasini emas, jamoaning uni qanday tushunishini ko'rsatishi ham mumkin. Shunday qilib, tarixiy kelib chiqish va madaniy talqin alohida natijalar sifatida qayd etiladi.

Sotsioonomastik yondashuv nomning kim tomonidan, qaysi vaziyatda va qanday shaklda ishlatilishini o'rganadi. Rasmiy xaritada qayd etilgan nom bilan mahalliy nutqdagi shakl o'rtasidagi farq til varianti, avlodlararo tafovut yoki tarixiy nomning saqlanishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Bunday tadqiqotlarda suhbat materiallari bilan ishlashning tartibi aniq ko'rsatilishi zarur. Informantning til tajribasi, hududda yashash muddati va ma'lumot olingan vaziyat natijani talqin qilishga ta'sir etadi. Bir kishining izohi butun jamoaning qarashi sifatida umumlashtirilmaydi.

Chog'ishtirma tadqiqotning shartlari

O'zbek, ingliz va fransuz tillaridagi gidronimlarni qiyoslashda umumiy mezonlarni belgilash asosiy metodologik shartdir. Daryo nomlarini ko'l nomlari bilan yoki tarixiy gidronimlarni yaqinda yaratilgan sun'iy suv obyekti nomlari bilan teng sharoitdagi material sifatida solishtirish natijani buzishi mumkin.

Chog'ishtirma korpusda obyekt turi, hududiy qamrov, manba turi va tarixiy davr imkon qadar muvofiqlashtiriladi. Shuningdek, til bilan hududni farqlash zarur: muayyan mamlakatdagi gidronim hozirgi rasmiy tilning ichki vositalari asosida yaratilmagan bo'lishi mumkin.

Nomning tarixiy manba tili, zamonaviy yozilishi va hozirgi grammatik qo'llanishi alohida belgilanadi. Bu yondashuv gidronimni bugungi til tizimiga mansubligi sababli etimologik jihatdan ham shu tildan kelib chiqqan deb baholashning oldini oladi.

Qiyoslash natijasida aniqlangan tafovutlar faqat til tuzilishi bilan izohlanmasligi kerak. Material tanlash sharoiti, obyekt turlari va tarixiy hujjatlarning saqlanganlik darajasi ham farqlarni yuzaga keltirishi mumkin.

Raqamli korpus gidronimlarni izchil qayd etish, variantlarni bog‘lash va tasnif natijalarini qayta tekshirish imkonini beradi. Korpusdagi asosiy birlik nomning yozuv shakli bilan cheklanmasdan, geografik obyekt va unga tegishli nom qaydlarining munosabatini aks ettirishi lozim.

Bir obyektning bir necha nomi bo‘lsa, ular bitta obyekt identifikatori orqali bog‘lanadi. Bir xil nom turli obyektlarga tegishli bo‘lsa, ular alohida birlik sifatida saqlanadi. Bu tartib nom variantlari bilan takroriy nomlarni chalkashtirmaslikka yordam beradi.

Areal tahlilda nomlarning hududiy tarqalishi, daryo havzalari yoki tarixiy yashash hududlari bilan munosabati tekshiriladi. Biroq xaritada nomlarning yaqin joylashuvi ularning umumiy etimologiyaga ega ekanini isbotlamaydi. Fazoviy o‘xshashlik lingvistik va tarixiy dalillar bilan birgalikda baholanadi.

Korpusdan statistik xulosalar chiqarishda hisoblash birligi ko‘rsatilishi zarur. Geografik obyektlar soni, noyob nomlar soni va nomlarning manbalarda uchrash soni turli ko‘rsatkichlardir. Ularni aralashtirish nomlanish modellari tarqalishini noto‘g‘ri baholashga olib keladi.

Integrativ tahlil modeli

Yuqoridagi muhokama asosida gidronimik tadqiqot uchun quyidagi ko‘p bosqichli model taklif etiladi:

Bosqich	Asosiy vazifa	Qayd etiladigan natija
Identifikatsiya	Suv obyektini aniq belgilash	Obyekt turi, joylashuvi, identifikatori
Manbashunoslik	Nom shakllarini yig‘ish va tekshirish	Manba, sana, yozuv shakli
Struktur tahlil	Nom tarkibini tavsiflash	Komponentlar va ularning vazifasi
Tarixiy-etimologik tahlil	Kelib chiqish ehtimollarini tekshirish	Dalillar va muqobil talqinlar
Motivatsion tahlil	Nomlash asosini aniqlash	Motivatsiya turi va dalillilik darajasi
Ijtimoiy-madaniy tahlil	Nomning qo‘llanishi va talqinini o‘rganish	Rasmiy, mahalliy va madaniy ma’lumotlar
Chog‘ishtirma tahlil	Umumiy mezonlarda qiyoslash	O‘xshashliklar, tafovutlar va cheklovlar

Modelning asosiy xususiyati har bir bosqichda fakt, talqin va taxminni farqlashdir. Masalan, tarixiy hujjatda nom shaklining uchrashi - fakt; uning muayyan o‘zakdan kelib chiqqani haqidagi izoh - tekshiriladigan talqin; yetarli dalilsiz nomlash sababini ko‘rsatish esa taxmin hisoblanadi.

Nomning boshqa obyekt nomiga ko‘chishi masalasida ham shu tartib qo‘llanadi. Daryo va aholi punkti nomlarining bir xil bo‘lishi nom ko‘chishi ehtimolini ko‘rsatishi

mumkin, lekin ko'chish yo'nalishini aniqlash uchun tarixiy ketma-ketlik va qo'shimcha dalillar kerak.

Taklif etilgan model geografik nomni alohida til birligi sifatida ham, muayyan makon va jamoa bilan bog'liq birlik sifatida ham tekshirishga imkon beradi. Uning amaliy qo'llanishi korpus hajmi, tarixiy manbalar mavjudligi va tadqiqot maqsadiga qarab moslashtiriladi.

Xulosa

Toponimika va gidronimik tadqiqotlarning nazariy-metodologik asoslarini tahlil qilish quyidagi xulosalarni chiqarishga imkon berdi.

Birinchidan, toponim keng ma'noda geografik obyektning atiqli nomini anglatadi; gidronim esa uning suv obyektlariga tegishli turidir. Tadqiqot sohasi bilan nomlar majmuasini farqlash terminologik izchillikni ta'minlaydi.

Ikkinchidan, geografik nomning zamonaviy strukturasi, leksik mazmuni va tarixiy nomlanish motivatsiyasi o'zaro bog'liq, ammo mustaqil tekshiriladigan jihatlardir. Sinxron tahlil natijasi tarixiy etimologiyaning tayyor isboti sifatida qabul qilinmaydi.

Uchinchidan, obyekt turi, nom tuzilishi va nomlanish motivatsiyasi alohida tasnif mezonlari sifatida qo'llanishi kerak. Bu tartib bir-biriga teng bo'lmagan kategoriyalarni aralashtirishning oldini oladi.

To'rtinchidan, lingvomadaniy va sotsioonomastik tahlil nomning jamoa tomonidan tushunilishi va ishlatilishini ochib beradi. Biroq madaniy talqin bilan tarixiy kelib chiqish bir-biridan farqlanadi.

Beshinchidan, ko'p tilli gidronimik tadqiqotlarda qiyoslanadigan korpuslarning obyekt turi, davri, hududiy qamrovi va manba xususiyatlarini muvofiqlashtirish zarur. Aniqlangan tafovutlarni izohlashda lingvistik omillar bilan birga material tanlash sharoitlari ham hisobga olinadi.

Oltinchidan, taklif etilgan integrativ model gidronimni identifikatsiyalashdan boshlab tarixiy, struktur, motivatsion va ijtimoiy-madaniy tahlilgacha bo'lgan jarayonni tizimlashtiradi. Modelning ilmiy qiymati xulosalarning manbalarga bog'lanishi, muqobil talqinlarning saqlanishi va dalillar chegarasining ochiq ko'rsatilishi bilan belgilanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. International Council of Onomastic Sciences. List of Key Onomastic Terms. Elektron manba: <https://icosweb.net/wp/wp-content/uploads/2019/05/ICOS-Terms-en.pdf>.

2. United Nations. Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names. New York: United Nations, 2002. Elektron manba: <https://unstats.un.org/unsd/uneggn/pubs/>.

3. Tent J., Blair D. Motivations for Naming: The Development of a Toponymic Typology for Australian Placenames // Names. 2011. Vol. 59, no. 2. P. 67-89. DOI: 10.1179/002777311X12976826704000.
4. Blair D., Tent J. A Revised Typology of Place-Naming // Names. 2021. Vol. 69, no. 4. Elektron manba: <https://ans-names.pitt.edu/ans/article/view/2260>.
5. Qorayev S. Toponimika. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2006. 320 b.